

עידוד מאגרים קטנים ובינוניים והכרזה על שעת חירום במשק הגז הטבעי

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י מ :

חתימת חוזים עם לווייתן ותמר

1. לרשום כי המועד בו אישר הממונה על ענייני הנפט את העברת הזכויות המועברות בכריש ותנין הוא יום 26.12.2016; לפיכך "מועד פתיחת האופציות" כהגדרתו בהחלטת הממשלה מס' 476 בנספח א' מיום 16.8.2015 הוא 25.12.2020.

הקצאת גז במשק בשעת חירום

2. להנחות את שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים (להלן – השר), לפעול בהתאם לסמכותו לפי סעיף 91(א) לחוק משק הגז הטבעי ולהכריז על שעת חירום במשק הגז הטבעי, לאחר שקיבל את אישור הממשלה בהתאם לסעיף במקרים הבאים -
 - א. כל עוד אספקת הגז הטבעי במשק מסתמכת על מאגר תמר כספק רציף יחיד המספק גז טבעי למערכת ההולכה הארצית - כאשר כמות האספקה המקסימלית שניתן לקבל בשעה מסוימת ממאגר תמר קטנה מ-75% מהכמות המקסימאלית שאמור מאגר תמר לספק.
 - ב. החל ממועד חיבור של לפחות שדה נוסף מלבד תמר למערכת ההולכה הארצית שלא דרך המערכת המשמשת את תמר - כאשר לא ניתן לספק למערכת ההולכה הארצית גז מאחד השדות (תמר וכל מאגר משמעותי שיתחבר אחריה ובכלל זה שדה כריש-תנין ושדה לווייתן) ובלבד שצפוי להתקיים ביום העסקים הבא לפחות אחד מאלה -
 - i. כמות האספקה המקסימלית שניתן לקבל עבור המשק בשעת השיא קטנה מ-85% מהכמות שהמשק צורך בשגרה בשעת השיא.
 - ii. כמות האספקה המקסימלית שניתן לקבל בשעה מסוימת מאחד השדות קטנה מ-20% מהכמות המקסימאלית שאמור אותו שדה לספק.
 - ג. אין באמור כדי למנוע מהשר להפעיל את סמכותו לפי סעיף 91(א) לחוק משק הגז הטבעי להכריז על שעת חירום במשק הגז הטבעי ככל שיהיה צורך בכך במקרים אחרים.
3. לאשר את תקנות משק הגז הטבעי (ניהול משק גז טבעי בעת שעת חירום), התשע"ז-2017, המצ"ב, אשר יחולו כאשר תוכרז שעת חירום.
4. להטיל על השר להתקין תקנות לפי סעיף 68 לחוק משק הגז הטבעי בעניין החובה למסור דיווחים על הסכמים ובכלל זה על הסכמי גיבוי במשק הגז הטבעי מכל סוג, ככל שיעשו, למנהל רשות הגז הטבעי.
5. לרשום את הודעת רשות ההגבלים העסקיים כי ככל שיעשו הסכמי גיבוי כפי שמפורט בסעיף 4, הסכמים אלו יהיו כפופים לחוק ההגבלים העסקיים.

איסור על אפליה

6. לרשום את הודעת רשות ההגבלים העסקיים לפיה בהתאם לחוק ההגבלים העסקיים חל איסור על השותפות בשדה תמר, ביחד ולחוד, להפלות לרעה צרכנים שניהלו או מנהלים משא ומתן עם שדה כריש-תנין או התקשרו עמו לעומת צרכנים שלא פעלו כאמור או שניהלו או מנהלים משא ומתן עם מאגר לווייתן או התקשרו עמו, וכן בכל הקשור להסכמי גיבוי מכל סוג במשק הגז הטבעי.

תכנון תחנות מבוססות גז טבעי ואנרגיה מתחדשת ליצירת מלאי תוכניות למשק החשמל

7. בהתאם לסמכותה לפי סעיף 76ב' (ג) לחוק התכנון והבנייה, תשכ"ה - 1965 (להלן - חוק התכנון והבנייה), קובעת הממשלה תנאים וקריטריונים להסמכה להכנת תכנית לתשתית לאומית לייצור חשמל ולהגשת התכנית לוועדה לתשתיות לאומיות (כמשמעותה בחוק התכנון והבנייה), כאמור בהחלטה זו ונספחיה, אשר יוגשו למשרד האנרגיה כמפורט להלן:

- א. בקשה להסמכה למשרד האנרגיה תוגש לפי נספח 1.
 - ב. מבקש ההסמכה חתם על הטופס הרצ"ב לפיו הוא מצהיר ומתחייב, כי ההסמכה להכין ולהגיש תכנית לא מהווה התחייבות שלטונית עתידית כלשהי למתן רישיון, אישור או היתר לפי חוק משק החשמל, תשנ"ו-1996, והיא אינה מהווה התחייבות לאישור התכנית לפי חוק התכנון והבנייה כמפורט בנספח 2;
 - ג. התכנית היא לתחנת כוח לייצור חשמל בגז טבעי או לתחנת כוח לייצור חשמל באנרגיה מתחדשת, או תחנת כוח לייצור חשמל באגירה;
 - ד. לבקשת ההסמכה תצורף המלצת מינהל התכנון על היתכנות תכנונית כמפורט בנספח 3;
 - ה. לבקשת ההסמכה יצורף אישור רשות החשמל על קיומה של זיקה למקרקעין כמפורט בנספח 4. השר רשאי להחליט כי האישור ינתן בידי גוף אחר;
8. להטיל על השר לבדוק בקשות להסמכה, בהתאם לתנאים ולקריטריונים כמפורט בנספחי ההחלטה, ולהגיש הצעת החלטה לממשלה להסמכת הגוף המתאים להכנת תוכנית והגשתה.
9. אישור בקשות להסמכה כאמור ייעשה עד לאישור תוכניות בסך כולל של 25,000 מ"ו הנדרשים עד לשנת 2040 ובכללן 13,000 מ"ו ייצור חשמל באנרגיות מתחדשות לרבות באגירה. תוספת זו הינה מעבר לתוכניות המאושרות כיום. משרד האנרגיה רשאי לעדכן מעת לעת את ההספק והתמהיל בהתאם להתפתחות במשק ומדיניות השר לפי סעיף 57א לחוק משק החשמל.
10. אין באמור כדי לגרוע מחובת ההסמכה הפרטנית של כל גוף כאמור על ידי הממשלה.
11. להסמיך את הגופים המפורטים בנספח 5 להחלטה זו לפי סעיף 76ב' (ג) לחוק התכנון והבנייה, להכין תוכנית לתשתית לאומית ולהגיש לוועדה לתשתיות לאומיות. גופים אלו הגישו בקשה להסמכה פרטנית עד ליום החלטת ממשלה זו, וכן הגישו מסמכים להוכחת זיקה למקרקעין לרשות החשמל עד יום זה, לאתרים ליצור חשמל קונבנציונאלי באמצעות גז טבעי במרכז ובצפון, או לצורך הרחבת תחנות כוח קיימות, ועברו את הבדיקות המפורטות בנספחים 1,2,4. הסמכה זו מותנית בקבלת אישור רשות החשמל שקיימת זיקה לקרקע זאת תוך 60 יום מיום החלטת הממשלה.
12. להעביר תקן כוח אדם אחד ממשרד האנרגיה לוות"ל לצורך קידום תכנון סטטוטורי במשק האנרגיה.

החלטת ממשלה 442

13. להנחות את הממונה על ענייני הנפט לבחון את אופן היישום של האמור בסעיף 1ג' להחלטת ממשלה 442 לצורך עידוד מאגרים קטנים ובינוניים.

השתתפות המדינה בבניית תשתיות הולכה וטיפול בגז

14. להנחות את השר לעשות את כל הפעולות הנדרשות לרבות פניה לקבלת הסכמת שר האוצר לצורך עדכון נספח א' לרישיון ההולכה של חברת נתיבי הגז לישראל בע"מ (להלן - נתג"ז) כך שתוכל להקים ולהפעיל מקטע של מערכת הולכה למאגרים קטנים (להלן - המקטע) כך שהקמה תתבצע, ככל שניתן, באמצעות בעל חזקה של מאגר קטן או בינוני הראשון באותו איזור (לעניין זה - בעל החזקה), אלא אם כן יחליט מנהל רשות הגז

הטבעי בהסכמה עם הממונה על הנפט והממונה על התקציבים על דרך אחרת להקמת המקטע בשים לב ללוחות הזמנים להקמה בהתאם לתכנית הפיתוח שקבע הממונה על ענייני הנפט לבעל חזקה, להסכמות בין נתג'ז לבעל החזקה וליעילות הקמת המקטע ומאפייניו.

15. לאחר עדכון רישיון ההולכה על ידי השרים, ולאחר שהשתכנעו מנכ"ל משרד התשתיות הלאומיות האנרגיה והמים והממונה על התקציבים כי יש בהקמת המקטע כדי לתרום לפיתוחם של מאגרים קטנים, וכן לאחר קבלת החלטה של דרקטוריון נתג'ז על הקמת המקטע ככל שתתקבל, יועברו 100 מיליון ₪ מתקציב המדינה לנתג'ז כנגד הקצאת מניות למדינה בנתג'ז לצורך הקמת המקטע והכל בכפוף לכל דין ולאישורה של ועדת הכספים של הכנסת לפי סעיף 10 לחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975.

16. הממשלה רושמת לפנייה את הודעת מנהל רשות הגז הטבעי כי בכוונתו להביא למועצה לענייני משק הגז הטבעי החלטה בדבר מימון עלויות הקמת המקטע, כך שיתרת המימון מעבר ל-100 מיליון ₪, תשולם באמצעות תעריף ההולכה הארצי, לאחר שהשתכנעה המועצה כי עלויות אלו לא חורגות מהסביר.

17. הממשלה רושמת את הודעת השר כי ככל שהמקטע לא יוקם בהתאם לרישיון נתג'ז, וככל שינתן לבעל החזקה שיקים את המקטע רישיון הולכה לפי סעיף 10 לחוק משק הגז הטבעי לעניין זה, יחוייב בעל החזקה למתן אפשרות שימוש לצרכנים אחרים (TPA) במערכת ההולכה לחוף.

עידוד ביקושים מקומיים לגז טבעי ופיתוח תשתיות

18. להנחות את משרד האוצר ומשרד התחבורה לקדם רכישת אוטובוסים או מיניבוסים מונעי גז טבעי דחוס או חשמל (להלן – אנרגיה חלופית) כך שבכלל המכרזים להפעלת חניוני הנתיב המהיר ייקבע תנאי שלפיו לפחות 90% מהאוטובוסים או המיניבוסים אותם יפעיל הזוכה במכרז יהיו מונעי אנרגיה חלופית, אלא אם כן סברה ועדת המכרזים הבינמשרדית כי האמור יגרום לעיכוב או פגיעה ביישום הפרויקט.

19. לצורך יצירת בסיס ביקושים ראשוני לגז טבעי לתחבורה ולעידוד ציי רכב חלוצים המשתמשים בגז טבעי, להטיל על המשרד להגנת הסביבה לתמוך בציי תחבורה ברכש ובהפעלה של משאיות מונעות גז טבעי דחוס. לצורך כך, יקצה המשרד בשנת 2017 סך של 10 מלש"ח במזומן, מהמקורות הבאים: 1 מלש"ח מתקציב משרד האוצר, 2 מלש"ח מתקציב משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים, 3.5 מלש"ח מתקציב מנהלת תחליפי דלקים ותחבורה חכמה במשרד ראש הממשלה ו-3.5 מלש"ח מתקציב המשרד להגנת הסביבה.

20. להורות לחשב הכללי לבחון שילוב הנעות חלופיות בציי הרכב הנרכשים באמצעות מינהל הרכב הממשלתי ויתר משרדי הממשלה ויחידות הסמך. לשם כך, יוקם צוות בראשות החשב הכללי או סגנו, ובהשתתפות נציגי אגף התקציבים במשרד האוצר, מנהלת תחליפי דלקים ותחבורה חכמה במשרד ראש הממשלה, משרד האנרגיה ומינהל הרכב. הצוות יגיש את מסקנותיו לשר האוצר לא יאוחר מיום 1.8.2017. מסקנות הצוות יועברו גם לרשות החברות הממשלתיות, אשר תציג אותן לחברות הממשלתיות רלוונטיות, לא יאוחר מתום שישה חודשים מהגשת מסקנות הצוות.

**נספח 1 - בקשה לשר התשתיות הלאומיות האנרגיה והמים להסמכה לצורך
קידום בוועדה לתשתיות לאומיות - תוכנית לייצור חשמל**

שם התוכנית:

שם מגיש הבקשה להסמכה:

פרטי איש הקשר:

תאריך הגשת הבקשה:

מטרת הפרויקט

בסעיף זה יש לכתוב מהי התכנית המוצעת, הטכנולוגיה, ההספק והתשתיות הדרושות.

אזור הפרויקט: [תיאור גאוגרפי ופירוט מרחבי התכנון המחוזיים]
בסעיף זה יש לפרט את המחוזות והרשויות המקומיות בתחום התכנית.

תיאור הפרויקט

בסעיף זה יש לפרט על הפרויקט, הטכנולוגיה המוצעת, התשתיות הנלוות, מיקומו הגיאוגרפי, נחיצותו וכל מידע רלוונטי אחר.

נימוקים לקידום הפרויקט בות"ל

בסעיף זה יש לפרט את הנימוקים לצורך בקידום הפרויקט במסגרת הוועדה לתשתיות לאומיות ולא במסלולי תכנון אחרים.

השתלבות הפרויקט במשק החשמל

יש לפרט על השתלבות הפרויקט במשק החשמל, עמידתו במדיניות משרד התשתיות הלאומיות האנרגיה והמים ומדיניות רשות החשמל, בהחלטות ממשלה רלוונטיות ויעדי הממשלה.

עמידה בעקרונות התכנון על פי החלטת הממשלה:

יש לפרט בדבר עמידת התכנית המוצעת בתנאים ובקריטריונים המפורטים בנספח להחלטת הממשלה:

היתכנות תכנונית:

יצורפו העתקי המסמכים הבאים:

- א. פניה למינהל התכנון והחומר שהוגש;
- ב. המלצת מנהל התכנון לעניין היתכנות תכנונית בהתאם למפורט בנספח 3;

זיקה לקרקע

יצורפו העתקי המסמכים הבאים:

- א. הפניה לרשות החשמל והחומר שהוגש;
- ב. התייחסות ואישור רשות החשמל

סוגיות ומידע רלוונטי נוסף שהיזם מעוניין לציין:

נספח 2 - התחייבות מאת מבקש הסמכה לפי סעיף 76ב(ג) לחוק התכנון והבניה,

אני הח"מ _____ ת.ז. _____, מצהיר ומתחייב כדלקמן:

- א. אני הוא המבקש בבקשה להסמכה.
- ב. אני עושה תצהיר זה ומוסר את הפרטים והנתונים בטפסים בתמיכה לבקשה להסמכה.
- ג. אני מצהיר כי התכנית היא לתחנת כוח לייצור חשמל באנרגיה מתחדשת, או תחנת כוח לייצור חשמל באגירה שאובה, או תחנת כוח לייצור חשמל בגז טבעי.
- ד. ידוע לי כי אין בהסמכה להכין ולהגיש תכנית לפי סעיף 76ב(ג) לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965 (להלן - הסעיף) ובקידום התכנית בוועדה לתשתיות לאומיות (כמשמעותה לפי חוק התכנון והבניה), התחייבות שלטונית כלשהי לקבלת רישיון, אישור, או היתר לפי חוק משק החשמל, תשנ"ו-1996 ואני מתחייב שלא אעלה טענות לעניין זה.
- ה. ידוע לי כי ההסמכה לא גורעת משיקול הדעת של הגורמים המוסמכים לפי דין, היא אינה מהווה התחייבות לאישור התכנית ואני מתחייב שלא אעלה טענות לעניין זה.
- ו. ידוע לי כי ההסמכה לפי הסעיף לא ניתנת להעברה.
- ז. זה שמי, זוהי חתימתי, וכל הפרטים והמידע שמסרתי במסגרת הבקשה להסמכה, נכונים ומלאים.
- ח. ידוע לי, כי עלי לדווח על כל שינוי בפרטים ובמידע שמסרתי במסגרת הבקשה.

ולראיה באתי על החתום

חתימה

תאריך

אישור עו"ד

אני הח"מ, עו"ד _____ רשיון מס' _____ מאשר בזה כי בתאריך _____ הופיע בפני מר _____ נושא ת.ז. _____ המוכר לי אישית, ולאחר שזיהיתיו והבהרתי לו את משמעות הדברים חתם בפני על כתב ההתחייבות דלעיל.

כמו כן הריני מאשר כי החתום מטה מוסמך לפי מסמכי ההתאגדות של התאגיד לחייב מבקש ההסמכה בחתימתו.

חתימה

תאריך

* במקרה של יותר מאדם אחד יש לצרף תצהיר לכל אחד בנפרד

נספח 3 - התכנות תכנונית

עקרונות לבדיקת ההתכנות התכנונית :

1. מיקום תחנת כוח

- המיקום המוצע לא יחול בשטחים הבאים :
- בתחום שטחי מגורים בנויים, קיימים ומתוכננים לפי תכניות מפורטות מאושרות.
- בתחום שטחים ביטחוניים ומגבלותיהם.
- בתחום הסביבה החופית, למעט בתחום המיועד בתכנית מפורטת החלה במקום לתעשייה או למתקנים הנדסיים.
- בתחום שמורות טבע וגנים לאומיים מוכרזים או מאושרים בתכנית מפורטת.
- בתחום שטחים בעלי רגישות הידרולוגית גבוהה מאוד (רלוונטי לתחנות כוח קונבנציונליות).

2. עדיפות למיקום תחנת כוח (רלוונטי לתחנות כוח קונבנציונליות)

- עדיפות לצמידות דופן לאזורי תעשייה מרחביים ו/או אזורי תעשייה בעלי שימוש תעשייתי ויצרני או למתקנים הנדסיים (שאינם עומדים בפני עצמם כמתקן בודד בתוך השטח הפתוח, כדוגמת מאגרי מים).
- עדיפות למיקום במרכז ובצפון הארץ.

3. מסמכים נדרשים :

- מפה הכוללת סימונים של :
 - השטח המיועד לתחנת הכוח על רקע תמ"אות, תמ"מ כוללת החלה במקום, תכניות מפורטות.
 - תחנות כוח קיימות או מאושרות ברדיוס של 10 ק"מ.
 - התוואים האפשריים של קווי הולכת החשמל ואופן החיבור לרשת החשמל.
 - התוואים האפשריים לחיבור תחנת הכוח למערכת הגז הטבעי ולקווי הדלק (רלוונטי לתחנות כוח קונבנציונליות).
- החומר יועבר כקבצים ויכלול גם סימון של המיקום המיועד והתוואים לקווי התשתית כקובץ GIS.

4. בדיקת המסמכים :

מינהל התכנון יעביר התייחסותו למבקש בתוך 30 יום מקבלת המסמכים במלואם, כאמור בסעיף 3 לעיל.

נספח 4 – זיקה לקרקע

לצורך הוכחת זיקה לקרקע, יוגשו לרשות החשמל המסמכים הבאים :

- הסכם/ים עם המחזיק/ים במקרקעין עליהם מוצעת התוכנית, המפרטים נתוני גוש וחלקה מדויקים וכוללים הסכמי חכירה מרמ"י ו/או נסח טאבו במידה וקיימים. מסמכים אלו צריכים להיות תקפים לכל אורך הליכי התכנון.
 - הסכם עקרוני בין המחזיק במקרקעין לבין המבקש הסמכה באשר להסכמת המחזיק במקרקעין להעמיד את הקרקע לרשות המבקש לאחר הסדרת הסכם בין המחזיק לרשות מקרקעי ישראל, ככל הנדרש.
 - ככל שמדובר בחוזה משבצת/מתחדש, יש להביא אישור מרשות מקרקעי ישראל כי החוזה מתחדש או שבכוונתם לפעול לחידושו.
 - ככל שמדובר בהסדר של המדינה על הקרקע, יש להביא פסק דין תומך. בירושה/אפוטרופוס יש להגיש מסמכים בהתאם לדין.
 - את כל נתוני הגושים והחלקות הנוספים המצויים באותה בעלות כפי שהוצגה בבקשה זו, וממוקמים בשטח סמוך ורציף לאתר המוצע לתוכנית.
 - תשריט עם פירוט גוש/חלקה ומיקום המתקן מאומת ע"י מודד מוסמך.
 - כל מסמך נוסף שיש בו כדי לתמוך בהוכחת הזיקה לקרקע.
- רשימה זו אינה רשימה ממצה והרשות רשאית לבקש כל מסמך נוסף, בהתאם לשיקול דעתה.

נספח 5 - הסמכת גופים להכין תוכנית תשתית לאומית

בהמשך לסעיף 11 להחלטה המצ"ב להסמך את הגופים הבאים לפי סעיף 76ב' (ג') לחוק התכנון והבנייה, להכין תוכנית לתשתית לאומית לפרויקט ליצור חשמל מגז טבעי ולהגישה לועדה לתשתיות לאומיות.

1. חברת **אור אנרגיות כוח (דליה) בע"מ** לתכנית להקמת תחנת כח לייצור חשמל בגז טבעי בהיקף שלא יעלה על 1,450 מ"ו תוך התאמת ההספק המאושר לתנאי וגודל השטח והאזור ובלבד שיקום באחד מהאתרים הבאים :

- תחנת כח אור 1- קיבוץ משמרות
- תחנת כוח אור 2- קיבוץ משמרות
- תחנת כח אור 3- קיבוץ גן שמואל
- תחנת כח אור 4- קיבוץ גן שמואל
- תחנת כוח אור 5 מושב שדה יעקב
- תחנת כח אור 6- מושב מולדת
- תחנת כוח אור 7- קיבוץ ניר דוד
- תחנת כוח אור 8- קיבוץ ניר דוד

2. חברת **אור אנרגיות כוח (דליה) בע"מ** להכין תכנית להקמת תחנת כח לייצור חשמל בגז טבעי בהיקף שלא יעלה על 850 מ"ו באתר : תחנת כוח דליה 2- צפית

3. חברת **אדלטק אנרגיה ותשתיות בע"מ** להכין תכנית להקמת תחנת כח לייצור חשמל בהיקף שלא יעלה על 1,260 מ"ו ובלבד שיקום באחד מהאתרים הבאים :

- רמת צבי - "כוכב התבור"
- צור נתן - "צור אנרגיה"
- בית נקופה- "שער הגיא אנרגיה"
- כפר חסידים- "ראש כרמל אנרגיה"
- יד חנה- "יד חנה אנרגיה"

4. חברת **איי.סי. פאואר ישראל בע"מ** להכין תכנית להקמת תחנת כח לייצור חשמל בגז טבעי בהיקף שלא יעלה על 800 מ"ו באתר : "או.פי.סי חדרה 2"

5. חברת **איי.סי. פאואר ישראל בע"מ** להכין תכנית להקמת תחנת כח לייצור חשמל בגז טבעי בהיקף שלא יעלה על 530 מ"ו באתר : "או.פי.סי. רותם 2"

6. חברת **ריינדיר אנרגיה בע"מ** להכין תכנית להקמת תחנת כח לייצור חשמל בגז טבעי בהיקף שלא יעלה על 1,300 מ"ו באתר : "מפגש השלום"

7. חברת **דוראל הדרי שאן בע"מ** להכין תכנית להקמת תחנת כח לייצור חשמל בגז טבעי בהיקף שלא יעלה על 320 מ"ו באתר : "עמק המעינות"

8. חברת **דוראד אנרגיה בע"מ** להכין תכנית להקמת תחנת כח לייצור חשמל בגז טבעי בהיקף שלא יעלה על 650 מ"ו באתר : "דוראד הרחבה"

הסמכה זו מותנית בקבלת אישור זיקה לקרקע על ידי רשות החשמל תוך 60 יום מיום החלטת הממשלה.

דברי הסבר

רקע כללי

חתימת חוזים עם לווייתן ותמר

1. המועד בו אישר הממונה על ענייני הנפט את העברת הזכויות המועברות בכריש ותנין הוא יום 26.12.16. על כן, "מועד פתיחת האופציות" כהגדרתו בנספח א להחלטת ממשלה 476 מיום 16.8.15, הוא יום 25.12.20.
 2. בהתאם לכך וביחס להסכמי המכירה של גז טבעי ממאגר לווייתן והסכמי המכירה של גז טבעי ממאגר תמר שייחתמו על-ידי הצדדים ממועד החלטת הממשלה, כאמור בסעיף 22 לנספח א' להחלטת ממשלה 476 (ובכפוף לתניות המפורטות בו), הצרכן רשאי יהיה לקצר את תקופת ההסכם במהלך התקופות הבאות:
(1) ביחס להסכמי המכירה של גז טבעי מתמר שייחתמו על-ידי הצדדים ממועד החלטת הממשלה ועד מועד פתיחת האופציות ואורכם עולה על 8 שנים (סעיף 22ג2) – בין יום 25.12.20 ועד יום 25.12.23;
(2) ביחס להסכמי המכירה של גז טבעי מלווייתן שיחתם לתקופה שבין 4 ל-8 שנים בהיקף אספקה העולה על 0.5 BCM לשנה (סעיף 22ה2) – בין התקופה שראשיתה במועד המאוחר מבין המועדים שלהלן וסופה בתום שנה ממועד זה:
(1) 31.12.2022 (2) אם מועד תחילת האספקה של לווייתן ידחה בהתאם להוראות שטר החזקה, בחלוף 3 שנים ממועד תחילת האספקה המסחרית של גז הטבעי בלווייתן (3) 25.12.20.
 3. כמו כן, ביחס להסכמי המכירה של גז טבעי מלווייתן שיחתם לתקופה העולה על 8 שנים (סעיף 22ה3) – הפחתת כמות הרכישה תתאפשר בכל עת במהלך התקופה שראשיתה במועד המאוחר מבין המועדים שלהלן וסופה בתום 3 שנים ממועד זה:
(1) 25.12.20 (2) תחילת השנה השישית ממועד אספקת הגז הטבעי ללקוח בלווייתן.
 4. על קיצור תקופת ההסכם או הפחתת הכמות, לפי העניין, יש להודיע 12 חודשים מראש.
- יובהר למען הסר ספק, כי הצדדים מחויבים להעניק לצרכן את האפשרות לחתום על הסכם שאורכו עולה על 8 שנים.

הקצאת גז במשק בשעת חירום

הגז הטבעי תופס נתח גדל והולך במשק האנרגיה הישראלי, כאשר כבר היום הוא מהווה כ-35% מתמהיל שימושי האנרגיה בישראל. מדובר בנתון גבוה מאד בהשוואה למדינות האיחוד האירופי. נכון להיום מעל ל-60% מהחשמל בישראל מיוצר באמצעות הגז הטבעי ורוב התעשייה הכבדה אף היא צורכת גז טבעי באופן רציף.

במידה והביקוש לגז הטבעי בישראל גבוה מיכולת ההספקה, המשק נאלץ להשתמש בדלקים יקרים ומזהמים יותר. ככל שפער זה בין ביקוש להיצע גבוה יותר, מצב זה יכול אף להעמיד את המשק בסכנת חוסר יכולת לספק חשמל ושירותים חיוניים אחרים לצרכנים בישראל.

גם בהיעדר סכנה ממשית לאספקת חשמל סדירה למשק, מצב שבו הביקוש לגז טבעי עולה על ההיצע בצורה משמעותית מחייב קבלת החלטות מורכבות של הקצאת גז בין הצרכנים. מכאן שכלל שהביקוש לגז הטבעי גדל, הפחתת אספקתו מטילה נטל כלכלי ותפעולי משמעותי על הצרכנים וסכנה לתפקוד התקין של המשק. במצבים כאלו על המשק להגיע להקצאה מיטבית של יתרת הגז הטבעי שניתן להשיג.

סעיף 91(א) לחוק משק הגז הטבעי, התשס"ב-2002, מסמיך את שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים (להלן – השר) באישור הממשלה, להכריז על שעת חירום במשק הגז הטבעי. סעיף 91(ב) מסמיך את השר בהתייעצות עם שר האוצר ובאישור הממשלה להתקין תקנות שיחולו על הפעלת משק הגז הטבעי בשעת חירום, דרך כלל או לסוגים. התייעצות כאמור קויימה עם ראש אגף תקציבים במשרד האוצר, אליו האציל שר האוצר את סמכויותיו על פי סעיף זה.

מתוקף הסכמות הנתונה לפי סעיף 91(א) לחוק משק הגז הטבעי ההחלטה מגדירה מצבים בהם השר רשאי להכריז על מצב חירום במשק הגז הטבעי בחלוקה לשני מצבי עולם:

- א. כל עוד אספקת הגז הטבעי במשק מסתמכת על מאגר תמר כספק רציף יחיד המספק גז טבעי למערכת ההולכה הארצית - כאשר כמות האספקה המקסימלית שניתן לקבל בשעה מסוימת ממאגר תמר קטנה מ-75% מהכמות המקסימאלית שאמור מאגר תמר לספק.
- ב. החל ממועד חיבור של לפחות שדה נוסף מלבד תמר למערכת ההולכה הארצית שלא דרך המערכת המשמשת את תמר - כאשר לא ניתן לספק למערכת ההולכה הארצית גז מאחד השדות (תמר וכל מאגר משמעותי שיתחבר אחריה ובכלל זה שדה כריש-תנין ושדה לוויטן) ובלבד שצפוי להתקיים ביום העסקים הבא לפחות אחד מאלה -

i. כמות האספקה המקסימלית שניתן לקבל עבור המשק בשעת השיא

קטנה מ-85% מהכמות שהמשק צורך בשגרה בשעת השיא.

ii. כמות האספקה המקסימלית שניתן לקבל בשעה מסוימת מאחד

השדות קטנה מ-20% מהכמות המקסימאלית שאמור אותו שדה לספק.

לאור העובדה שבמצב עולם בו קיים רק מאגר אחד המשק פעמים רבות נתקל במצב שבו אספקת הגז יורדת מתחת ל-85% מהאספקה הנדרשת מוצע להגדיר מצב חירום במקרה שבו האספקה יורדת מתחת ל-75% ולא ל-85% כפי שנקבע במצב עולם השני בו קיים יותר ממאגר אחד. זאת גם לאור העובדה שהמשק כבר מורגל לכך וכן לאור העבודה שכלל שיתווספו מאגרים המשק יגדיל את הסתמכותו על הגז הטבעי ולפיכך גם מצב של ירידה מתחת ל-85% הינה שעת חירום. במצב עולם שני מוגדר גם מצב חירום במקרה בו שדה משמעותי ניתן לספק 20% ומטה מהכמות המקסימלית שאותם שדה אמור לספק, לאור העבודה שבמצב עולם כזה מספר רב של לקוחות יהיו ללא יכולת צריכת גז.

עוד מבהירה החלטת הממשלה כי רשאי השר להפעיל את סמכותו לפי סעיף 91(א) לחוק משק הגז הטבעי ולהכריז על שעת חירום במשק הגז הטבעי ככל שיהיה צורך בכך במקרים אחרים. זאת על מנת להבטיח כי אם בעתיד יתגלו מקרים נוספים בהם ישנו צורך להכריז על

שעת חירום במשק הגז הטבעי יהא רשאי השר לעשות זאת.

איסור על אפליה

רשות ההגבלים העסקיים מבהירה כי בהתאם לחוק ההגבלים העסקיים חל איסור על השותפות בשדה תמר, ביחד ולחוד, להפלות לרעה צרכנים שניהלו או מנהלים משא ומתן עם שדה כריש-תנין או התקשרו עמו לעומת צרכנים שלא פעלו כאמור או שניהלו או מנהלים משא ומתן עם מאגר ליוויתן או התקשרו עמו, וכן בכל הקשור להסכמי גיבוי מכל סוג במשק הגז הטבעי.

תכנון תחנות מבוססות גז טבעי ואנרגיה מתחדשת ליצירת מלאי תוכניות למשק החשמל

בהתאם לחוק, יצרני החשמל הפרטיים אינם רשאים לקדם תכנון לתחנות כוח שבמסגרתו ניתן להוציא היתרים עבור תחנות כוח גדולות (מעל 250 מגוואט), במוסדות התכנון בכלל ובוות"ל בפרט, ללא קבלת רישיון מרשות החשמל ומשר האנרגיה. הביקושים לחשמל במשק גדלים בכל שנה במאות מגוואט. לשם כך, נדרשת הקמת תחנות כוח נוספות לייצור חשמל בישראל שלפי חוק משק החשמל רשאים לעשות זאת רק יצרני חשמל פרטיים. עד היום, מרבית תחנות הכוח שהוקמו פעלו במסגרת תעריפים מפוקחים שנקבעו על ידי רשות החשמל. לאור הגידול במספר השחקנים במקטע ייצור החשמל, המדינה שואפת לקדם תחנות הכוח אשר ייבחרו בהליך תחרותי באופן שיאפשר הורדת עלויות לצרכן החשמל במשק. לשם כך, יש להבטיח צבר תכנוני של מספר תחנות כוח בישראל. ההחלטה נועדה להסמיך יצרני חשמל להתחיל בהליכים סטטוטוריים מול הוות"ל, במידה ועמדו במספר תנאים:

1. הגשת בקשה להסמכה למשרד האנרגיה בהתאם לנספח 1.
 2. התחייבות כי ההסמכה להכין ולהגיש תכנית לא מהווה התחייבות שלטונית עתידית כלשהי למתן רישיון, אישור או היתר והיא אינה מהווה התחייבות לאישור התכנית.
 3. התכנית היא לתחנת כוח לייצור חשמל בגז טבעי, או לתחנת כוח לייצור חשמל באנרגיה מתחדשת, או תחנת כוח לייצור חשמל באגירה.
 4. הוגשה המלצת מנהלת מנהל התכנון על היתכנות תכנונית הבודקת כי האתר המוצע עומד בתנאים שנקבע בנספח 3.
 5. הוגש אישור רשות החשמל על זיקה למקרקעין, או כל גוף אחר שיוסמך לצורך כך בהמשך על ידי השר. זאת בהתאם לנספח 4.
- השר יבדוק בקשות להסמכה, בהתאם לתנאים ולקריטריונים כמפורט בנספחי ההחלטה, ויגיש הצעת החלטה לממשלה להסמכה, למבקש ההסמכה ולתכנית, ככל שנמצאו מתאימים להסמכה. הסמכות אלו ייעשו עד להשלמת תוספת של 25,000 מגוואט בתכניות מאושרות. כך יובטח כי סך התכנון המשקי לא יביא להקמתן של תחנות כוח בהספק גדול מזה הנדרש עד לשנת 2040.

ההחלטה כוללת הסמכה פרטנית של מספר יצרני חשמל פוטנציאליים אשר הגישו בקשה

להסמכה פרטנית עד ליום החלטת ממשלה זו. היצרנים הפוטנציאליים שמוסמכים בהחלטה הגישו מסמכים להוכחת זיקה לקרקע לרשות החשמל, לאתרי ייצור חשמל בשיטה קונבנציונאלית באמצעות גז טבעי, במחוזות צפון, מרכז או לצורך הרחבת תחנות כוח קיימות. הסמכתן לגשת לתכנון בוות"ל הינה בכפוף לכך שיקבלו אישור זיקה לקרקע תוך 60 יום. הוחלט לבצע הליך מהיר זה לאור הדחיפות הקיימת בהגדלת הצבר התכנוני של תחנות מבוססות גז טבעי ולאור העובדה שהות"ל הינו הגוף היחידי שדה פקטו יכול לדון בתכניות להקמת תחנות בינוניות וגדולות גז מבוססות גז טבעי.

לצורך קידום תכנון סטטוטורי במשק החשמל, אשר צפוי לגדול בעקבות החלטה זו, יועבר תקן כוח אדם אחד ממשד האנרגיה לוות"ל.

החלטת ממשלה 442

במסגרת המדיניות לעידוד מאגרים קטנים ובינוניים שמוביל משרד האנרגיה, מוצע להנחות את הממונה על ענייני הנפט לבחון את אופן היישום של האמור בסעיף ג' להחלטת ממשלה 442 בדבר חיבור מאגרים אלו לחוף.

השתתפות המדינה בבניית תשתיות הולכה וטיפול בגז

עד היום בישראל היה נהוג כי ספק הגז הטבעי מקים תשתית עצמאית לצורך הכנסת הגז שלו למערכת ההולכה – כך נעשה במקרים של המאגרים "מרי ביי", "תמר", הספק המצרי EMG וכן השדה "לווייתן" שאמור לספק גז טבעי למשק הישראלי החל מסוף שנת 2019. עם זאת וככל שמדובר במאגרים קטנים יותר, מומלץ להקים תשתיות משותפות לספקים אלו ולספקים שיבואו אחריהם וזאת ממספר שיקולים: צמצום עלויות הכניסה לחוף, צמצום הפגיעה ברצועה החופית, ניצול יעיל של תשתיות קיימות ועוד.

אחת הדרכים המקובלות להקמת תשתיות משותפות היא ע"י חברת גז לאומית, במקרה של ישראל – נתיבי הגז הטבעי לישראל בע"מ ("נתיבי גז"). החברה תהיה אחראית על הקמת מערכת ההולכה למאגרים בינוניים וקטנים, אשר תיפרס מהשטח המיועד למתקני הטיפול בגז המופק בים בהתאם לתמ"א 37ח' ועד לחיבור למתקנים יבשתיים של נתיבי גז. לפי ההחלטה הפתרון המשקי הטוב ביותר הוא הקמת המערכת על ידי נת"ג באמצעות בעל החזקה לאור העובדה שבעל החזקה צפוי להקים את יתרת הצינור משטח תמ"א 37ח' סמוך למתקן הטיפול. לכן ההחלטה ממליצה כי ככל הניתן הקמת המתקן תעשה בדרך זו. יובהר בזאת כי התקשרות זו ככל שתעשה כפופה לאמור בכל דין. עלות הקמת המערכת כאמור לעיל תחולק באופן הבא: 100 מיליון ₪ יושקעו בהונה העצמי של נתיבי גז לצורך ההשקעה במערכת ויתרת הסכום תושת על תעריף ההולכה הארצי בכפוף לאישור המועצה לענייני משק הגז הטבעי.

כניסתם למשק הישראלי של ספקי גז נוספים מעבר לתמר ולווייתן תביא להגברת התחרות וליצירת המצב של עודף היצע הגז הטבעי אשר עשוי לגרום להפחתת מחירי הגז הטבעי

במשק בעשור הבא. להפחתה זו פוטנציאל של חיסכון בהיקף של למעלה מ-150 מיליון ₪ לשנה לצרכני הגז הטבעי – דבר שמצדיק את השטת עלות המערכת על הצרכנים כאמור. מאידך הדבר ישמש כעידוד לפיתוחם הן של המאגרים הידועים היום והן של מאגרים עתידיים שיתחברו לאותה המערכת – הן עקב הפחתת עלות פיתוח המאגר והן עקב ביטול הצורך בביצוע תכנון סטטוטורי והנדסי שעשויים להימשך זמן רב.

עוד מבהירה ההחלטה כי ככל ולא יצלח הפתרון של הקמת המערכת על ידי נתגז באמצעות בל חזקה, ניתן יהיה להורות לנתגז לבצע זאת בדרך אחרת. וכן אם בעל החזקה יקים בעצמו את המערכת במסגרת רישיון ההולכה שיינתן לו הוא יחויב להעניק זכות שימוש לצד שלישי. כניסתם למשק הישראלי של ספקי גז נוספים מעבר לתמר ולווייתן תביא להגברת התחרות וליצירת המצב של עודף היצע הגז הטבעי אשר עשוי לגרום להפחתת מחירי הגז הטבעי במשק בעשור הבא. להפחתה זו פוטנציאל של חיסכון בהיקף של למעלה מ-150 מיליון ₪ לשנה לצרכני הגז הטבעי – דבר שמצדיק את השטת עלות המערכת על הצרכנים כאמור. מאידך הדבר ישמש כעידוד לפיתוחם הן של המאגרים הידועים היום והן של מאגרים עתידיים שיתחברו לאותה המערכת – הן עקב הפחתת עלות פיתוח המאגר והן עקב ביטול הצורך בביצוע תכנון סטטוטורי והנדסי שעשויים להימשך זמן רב. יובהר כי שר האוצר מנוע מטיפול בנושא זה ולכן לצורך יישום סמכות שר האוצר כמפורט בסעיף זה יהיה צורך להעביר את סמכותו לשר אחר.

עידוד ביקושים מקומיים לגז טבעי ופיתוח תשתיות

החלטת ממשלה מספר 5327 מיום 13.02.2013 קובעת כי יש לקדם מעבר של התחבורה בישראל למקורות אנרגיה חליפיים לנפט, זאת בכדי להביא לגיוון מקורות האנרגיה במשק, הפחתת פליטות מזהמים ותחלואה והורדת מחירי האנרגיה לצרכנים. ההתקדמות טכנולוגית המשמעותית שחלה בשנים האחרונות בתחום ההנעה החלופית, בפרט בהנעה באמצעות חשמל וגז טבעי, מקדמות את העמידה ביעדים שקבעה הממשלה. בהתאם לכך, ובכדי לעודד אימוץ מהיר של טכנולוגיות ההנעה החליפית, מבקשת הממשלה לעודד את הביקושים במשק בתחום. הנעה באמצעות גז טבעי מהוות מקור משמעותי להנעה חלופית, בעיקר עבור כלי רכב כבדים, ומאופיין בפליטות מזהמים נמוכות יותר מאלו של תזקי הנפט. זמינותו לחופי ישראל הופכת את מחירו לתחרותי אל מול מחירי הנפט. בנוסף, מעבר להנעה חליפית, בין אם בגז טבעי ובין אם בחשמל, צפויה להביא להגדלת סך הביקושים המשקי לגז טבעי ולהגדיל את הכדאיות הכלכלית בפיתוחם של מאגרי גז קטנים ובינוניים נוספים, ככל שימצאו. זאת ועוד, כניסת גורמים נוספים למקטע אספקת הגז הטבעי למשק צפויה לקדם את התחרות במקטע זה, להביא לשיפור ביעילות האספקה ולהוביל לירידת מחירים לצרכנים, תוך חיסכון בסך עלויות האנרגיה המשקיות.

לפיכך מוצע לקדם רכישת אוטובוסים או מיניבוסים מונעי גז טבעי דחוס או חשמל (להלן – אנרגיה חלופית) כך שכלי הרכב שיעמדו לרשות חניוני הנתיב המהיר יהיו ברובם מבוססי הנעה חלופית. כך מוצע להטיל על משרדי הממשלה השונים כמפורט בהחלטה לתמוך בציי

תחבורה ברכש ובהפעלה של משאיות מונעות גז טבעי דחוס. בנוסף מוצע להקים צוות אשר ייבחן שילוב של כלי רכב בהנעה חלופית במסגרת רכישת כלי רכב על ידי הממשלה.

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

תקציב

התקציב הנדרש ליישום החלטה זו עומד על 100 מלש"ח והוא יהיה ממקורות משרד האנרגיה.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

מעבר של תקן אחד ממשרד התשתיות הלאומיות האנרגיה והמים לות"ל

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

מצ"ב חוות דעת היועצת המשפטית של משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים.

סיווגים

סיווג ראשי: 01ביצועי;

סיווג משני: (ככל שיש כזה. יש לבחור מרשימת הסיווגים הראשיים באותו אופן)

תחום פעולה עיקרי: 05תשתיות וסביבה;

מוגש על ידי שר התשתיות הלאומיות,
האנרגיה והמים

ב' בניסן התשע"ז
29 במרץ 2017

תקנות משק הגז הטבעי (ניהול משק גז טבעי בעת שעת חירום), התשע"ז-2017

בתוקף סמכותי לפי סעיף 91(ב) לחוק משק הגז הטבעי, התשס"ב-2002¹ (להלן – החוק), בהתייעצות עם הממונה על התקציבים במשרד האוצר,² באישור הממשלה אני מתקין תקנות אלה:

פרק א': פרשנות

הגדרות 1. בתקנות אלה –

"בעל רישיון הולכה" – מי שקיבל רישיון הולכה לפי סעיף 11א(א) לחוק;

"ביקוש לשעה" – סך כל ההזמנות לאספקת גז טבעי מספק הגז שבכשל שהזמינו צרכניו, לגבי שעה מסוימת;

"גז עודף ליום" – סך כל כמות הגז הטבעי שניתן לספק ביום משדה מסוים בניכוי ההזמנות שקיבלו ספק הגז ובעל רישיון ההולכה בעד אותו יום מכל צרכני אותו שדה ושאישרן בעל רישיון ההולכה (Proper Nomination), ובלבד שהכמות בכל הזמנה שאושרה לא תחרוג מהכמות שניתן להזמין לפי החוזה עם אותו צרכן שהיה בתוקף ערב ההכרזה;

"ההכרזה" – הכרזת השר לפי סעיף 91א(א) לחוק על שעת חירום במשק הגז הטבעי;

"חזקה" – כהגדרתה בחוק הנפט, התשי"ב-1952³;

"ספק גז טבעי" – מי שמספק גז טבעי משדה;

"ספק גז שבכשל" – ספק גז טבעי שבשל אי יכולתו לספק את כל הגז הטבעי או חלקו משדה מסוים, ניתנה ההכרזה ולעניין אותו שדה;

"צרכנים ביתיים" – צרכנים של ספק גז שבכשל שמתקיים בו האמור בפסקה (2) בהגדרת צרכני חלוקה והם צורכים גז טבעי לשימוש ביתי;

¹ ס"ח תשס"ב מס' 1820, עמ' 55

² י"פ התשע"ז, עמ' 4648

³ ס"ח תשי"ב מס' 109, עמ' 322

צרכני חלוקה" – צרכנים שהם אחד מאלה ובלבד שאינם צרכנים יצרני חשמל:

- (1) בעל רישיון ספק גז טבעי דחוס לפי חוק הגז (בטיחות ורישוי) התשמ"ט-1989⁴;
- (2) מי שמקבל שירותי חלוקה של גז טבעי מבעל רישיון חלוקה;

"צרכני גז טבעי" – צרכני חלוקה, צרכנים יצרני חשמל או צרכנים שאינם יצרני חשמל;

"צרכנים יצרני חשמל" – צרכנים של ספק גז שבכשל שהם יצרני חשמל בגז טבעי בהספק העולה על 45 מגה וואט;

"צרכנים שאינם יצרני חשמל" – צרכנים של ספק גז שבכשל שאינם צרכנים יצרני חשמל ושאינם צרכני חלוקה;

"שדה" – שטח שניתנה לגביו חזקה לרבות שטח נוסף שלגביו ניתנה חזקה אחרת אם החזקות כאמור ניתנו לאותם גורמים ובשיעורים זהים ואם הגז המופק מהשטחים האמורים מוזרם דרך אותה מערכת הולכה המתחברת למערכת שמפעיל בעל רישיון ההולכה.

תוקף	2.	תקנות אלה יהיו בתוקף שעה שקיימת הכרזה ובכפוף לתקנה 3.
תחולה	3.	(א) האמור בפרקים ב' וד' יחול, אם ערב כניסתה של ההכרזה לתוקף, התקיימו אלה:
	(1)	90% לפחות מאספקת הגז הטבעי למשק סופק משדה אחד בלבד שמערכת ההולכה שלו מתחברת למערכת ההולכה של בעל רישיון הולכה (להלן – שדה משמעותי);
	(2)	אין מערכת הולכה שמזרימה גז טבעי משדה אחר.
	(ב)	האמור בפרקים ג' ו-ד' יחול, אם ערב כניסתה של ההכרזה לתוקף, הגז הטבעי למשק הישראלי סופק משני שדות לפחות שמערכת ההולכה של כל אחד מהם מתחברת למערכת של בעל רישיון הולכה.
- פרק ב': הפעלת משק גז טבעי בשעת חירום אם קיים שדה משמעותי**

⁴ ס"ח תשמ"ט מס' 1286, עמ' 108

4. הקצאת גז טבעי
משדה משמעותי
בשעת חירום

(א) אם בשעה כלשהי הביקוש לשעה עולה על הכמות המרבית שיכול ספק הגז שבכשל לספק מהשדה המשמעותי יקצו ספק הגז שבכשל ובעל רישיון ההולכה, לצרכני הגז הטבעי את כמות הגז הקיימת לאספקה מהשדה המשמעותי, כמפורט בתקנות משנה (ב) עד (ד).

(ב) ההקצאה הראשונה של גז טבעי תהיה לצרכני החלוקה; הקצאה כאמור תתבצע לפי הכמות המרבית לשעה של הגז הטבעי שצרכו צרכני החלוקה בשנים עשר החודשים שקדמו למועד ההכרזה (להלן בתקנה זו - כמות משוריינת), כמפורט להלן ובלבד שצרכן שקיבל הקצאה לפי תקנת משנה זו לא יוכל למכור לאחר את הכמות שהוקצתה לו:

- (1) כמות מרבית של 3,600 MMBTU לשעה ומטה – ההקצאה תהיה לפי ההזמנה שהזמין כל אחד מצרכני החלוקה;
- (2) כמות מרבית של מעל 3,600 MMBTU לשעה - תוקצה כמות של 3,600 MMBTU לשעה באופן הבא -

(א) תחילה לצרכנים הביתיים; מנהל רשות הגז הטבעי רשאי לכלול צרכן חלוקה אחר במסגרת ההקצאה לפי פסקת משנה זו, ביחד עם הצרכנים הביתיים, ובלבד שהשתכנע כי חיוני שאותו צרכן יקבל את מלוא כמות הגז הטבעי הנדרשת לו;

(ב) יתרת ההקצאה תוקצה לצרכני החלוקה שאינם נכללים בפסקת משנה (א) כך שהכמות תחושב לכל צרכן חלוקה כאמור לפי הכפלת הכמות שהוא הזמין ביחס שבין סך כל הכמות הקיימת להקצאה לפי פסקת משנה זו לבין סך כל הכמות שהזמינו צרכני החלוקה שאינם נכללים בפסקת משנה (א).

(ג) לאחר הקצאת הכמות המשוריינת, ספק הגז שבכשל ובעל רישיון ההולכה יקצו את כמות הגז הטבעי שנותרה לאספקה מהשדה המשמעותי, לצרכנים שאינם יצרני חשמל ולצרכנים יצרני חשמל באופן יחסי לפי ממוצע הצריכה היומי המצטבר של כל אחד מסוגי הצרכנים האמורים בחודש המקביל בשנה שקדמה לשנה בה מבוצעת ההקצאה.

(ד) הכמות המיועדת להקצאה לצרכנים שאינם יצרני חשמל לפי תקנת משנה (ג) תהיה בהתאם ליחס שבין הקיבולת השעתית השמורה לכל אחד מהם לפי הסכם ההולכה שחתמו עם בעל רישיון ההולכה לבין כל הקיבולת השעתית השמורה לאותם צרכנים לפי הסכם ההולכה שחתמו עם בעל רישיון ההולכה.

מחויבות להציע 5. (א) חברת החשמל לישראל בע"מ (להלן – חברת החשמל) מחויבת להציע למכירה גז טבעי נזולי
למכירה גז טבעי נזולי
שמקורו בגז טבעי נזולי (להלן – גט"ן) במחיר שרכשה את הגט"ן, בתוספת של עד 10%, בכפוף לאמור בתקנות משנה (ב) עד (ד). ובלבד שצרכן שרכש גט"ן לפי תקנה זו לא יוכל למכור לאחר את הכמות שרכש.

(ב) חברת החשמל לא תמכור לצרכנים כאמור בתקנת משנה (א) את כמות הגט"ן החזויה הנדרשת לייצור חשמל לתקופה הקרובה ובלבד שהכמות האמורה חושבה בהתאם למיצוי מרבי של יכולת ייצור חשמל באמצעות גז טבעי שאינו גט"ן או באמצעות תחנות ייצור חשמל פחמיות ואנרגיות מתחדשות.

בתקנת משנה זו, "התקופה הקרובה" – עשרה ימים החל ממועד ההכרזה או שלושה ימים החל ממועד ההכרזה אם סבר מנהל רשות הגז הטבעי לאחר שהתייעץ עם הממונה על ענייני הנפט כמשמעותו בחוק הנפט, התשי"ב-1952, כי הצורך בשימוש בגט"ן בשעת החירום יהיה לשלושה ימים או פחות, והוא הודיע על כך לחברת חשמל.

(ג) חברת החשמל תדווח למנהל רשות הגז הטבעי על כמות הגט"ן הקיימת באותה עת והכמות שתוצע למכירה לפי תקנה זו; חברת החשמל תדווח את הדיווח הראשון לפי תקנת משנה זו מיד לאחר ההכרזה, והיא תמשיך לדווח באופן יומי בכל משך תקופת ההכרזה כך שיתאפשר לקונה להשתמש בגט"ן ביום העוקב ליום הדיווח.

(ד) לא הספיקה כמות הגז למכירה לפי תקנה זו לצרכני החלוקה ולצרכנים שאינם יצרני חשמל המעוניינים בכך, חברת החשמל תמכור את הכמות לצרכנים כאמור כך שהכמות תחושב לכל אחד מהצרכנים כאמור לפי הכפלת הכמות שהצרכן ביקש ביחס שבין סך כל הכמות הקיימת למכירה לצרכנים כאמור לבין סך כל הכמות שהם ביקשו.

פרק ג': הפעלת משק גז טבעי בשעת חירום אם קיימים שני שדות לפחות

מחויבות להציע

6.

למכירה גז עודף

(א) כל אחד מספקי הגז הטבעי יהיה מחויב להציע למכירה את הגז העודף ליום שקיים אצלו (להלן – הספק המוכר) לספק הגז שבכשל.

(ב) מחיר הגז המוצע למכירה כאמור בתקנת משנה (א), יקבע בהסכמה בין ספק הגז המוכר לבין ספק הגז שבכשל; לא הגיעו להסכמה כאמור, מחיר הגז המוצע למכירה יהיה בהתאם למוצע המחירים במשק.

לעניין זה, "ממוצע המחירים במשק" - סך כל ההכנסות ממכירות גז טבעי לצרכנים בישראל מכל השדות שהתקבלו ברבעון שקדם לרבעון שקדם למועד ההכרזה, חלקי הכמות המצטברת של גז טבעי ביחידות MMBTU שסופקה לצרכנים בישראל ברבעון שקדם לרבעון שקדם למועד ההכרזה כפי שמפורסם באתר האינטרנט של רשות הגז הטבעי מזמן לזמן.

7. הקצאת גז עודף
בשעת חירום אם
קיימים שני שדות
לפחות

(א) אם בשעה כלשהי הביקוש לשעה עולה על הכמות המרבית שיכול ספק הגז שבכשל לספק מהשדה שבגללו ניתנה ההכרזה, יקצו ספק הגז שבכשל ובעל רישיון ההולכה את כמות הגז העודף שרכש ספק הגז שבכשל מספקי הגז האחרים לפי תקנה 6 לצרכני הגז הטבעי במשק הישראלי בלבד, ואם לא הספיקה כמות הגז העודף המיועדת להקצאה לכלל הצרכנים כאמור היא תוקצה כמפורט בתקנות משנה (ב) עד (ה).

(ב) ההקצאה הראשונה של גז טבעי תהיה לצרכני החלוקה; הקצאה כאמור תתבצע לפי הכמות המרבית לשעה של הגז הטבעי שצרכו צרכני החלוקה הצורכים גז מספק הגז שבכשל בשנים עשר החודשים שקדמו למועד ההכרזה ובלבד שצרכן שקיבל הקצאה לפי תקנת משנה זו לא יוכל למכור לאחר את הכמות שהוקצתה לו; (להלן בתקנה זו - כמות משוריינת), כמפורט להלן:

(1) כמות מרבית שאינה עולה על התוצאה המתקבלת מ-3,600 MMBTU לשעה פחות הכמות המסופקת לצרכני החלוקה שסיפקו ספקי הגז שאינם בכשל – ההקצאה תהיה לפי ההזמנה שהזמין כל אחד מצרכני חלוקה;

(2) כמות מרבית שעולה על התוצאה המתקבלת מ-3,600 MMBTU לשעה פחות הכמות המסופקת לצרכני החלוקה על ידי ספקי הגז שאינם בכשל - תוקצה כמות של 3,600 MMBTU לשעה פחות הכמות שסיפקו ספקי הגז שאינם בכשל לצרכני החלוקה באופן הבא:

(א) תחילה לצרכנים הביתיים; מנהל רשות הגז הטבעי רשאי לכלול צרכן חלוקה אחר במסגרת ההקצאה לפי פסקת משנה זו, ביחד עם הצרכנים הביתיים, ובלבד שהשתכנע כי חיוני שאותו צרכן יקבל את מלוא כמות הגז הטבעי הנדרשת לו;

(ב) יתרת ההקצאה תוקצה לצרכני החלוקה שאינם נכללים בפסקת משנה (א) כך שהכמות תחושב לכל צרכן חלוקה כאמור לפי הכפלת הכמות שהוא הזמין ביחס שבין סך כל הכמות הקיימת להקצאה לפי פסקת משנה זו לבין סך כל הכמות שהזמינו צרכני החלוקה שאינם נכללים בפסקת משנה (א).

(ג) לאחר הקצאת הכמות המשוריינת, ספק הגז שבכשל ובעל רישיון ההולכה יקצו את כמות הגז העודף ליום שנותרה לאספקה, לצרכנים שאינם יצרני חשמל ולצרכנים יצרני חשמל באופן יחסי לפי ממוצע הצריכה היומי המצטבר של כל אחד מסוגי הצרכנים האמורים בחודש המקביל בשנה שקדמה לשנה בה מבוצעת ההקצאה.

(ד) אם בנוסף לכמות הגז העודף ליום שנתרה לאספקה, יכול ספק הגז שבכשל לספק גז טבעי מהשדה לצרכניו (להלן בתקנה זו - הכמות הנוספת) יקצו ספק הגז שבכשל ובעל רישיון ההולכה לצרכנים יצרני חשמל ולצרכנים שאינם יצרני חשמל את כמות הגז העודף ליום שנתרה לאספקה, באופן יחסי לפי ממוצע הצריכה היומי המצטבר של כל אחד מסוגי הצרכנים האמורים בחודש המקביל בשנה שקדמה לשנה בה מבוצעת ההקצאה בניכוי הכמות הנוספת שהוקצתה לכל אחד מהסוגים ;

(ה) הכמות המיועדת להקצאה לצרכנים שאינם יצרני חשמל לפי תקנת משנה (ג) או (ד) תהיה בהתאם ליחס שבין הקיבולת השעתית השמורה לכל אחד מהם לפי הסכם ההולכה שחתמו עם בעל רישיון ההולכה לבין כל הקיבולת השעתית השמורה לאותם צרכנים לפי הסכם ההולכה שחתמו עם בעל רישיון ההולכה בניכוי הכמות הנוספת, אם הוקצתה, לכל אחד מהצרכנים שאינם יצרני חשמל.

פרק ד': הוראות כלליות

8. סמכות למצבים מיוחדים
- (א) על אף האמור בפרקים ב' ו-ג' ראה השר, לאחר התייעצות עם מנהל רשות הגז הטבעי ולעניין משק החשמל גם עם מנהל רשות החשמל, כי מתקיימים כל התנאים המפורטים להלן, רשאי הוא להורות על הקצאה שונה של כמויות הגז הטבעי לאספקה ועל הוראות שונות לעניין כמות הגז למכירה ובלבד שהחריגה מההוראות לפי פרקים ב' ו-ג' לא תעלה על הנדרש לצורך מתן מענה למצבים המפורטים בתנאים האמורים, ובלבד שהצרכנים הביתיים יקבלו את מלוא כמות הגז הנדרשת להם:
- (1) המחסור בגז טבעי פוגע באופן ממושך או נרחב באחד או יותר מאלה:
- (א) בתפקוד הסדיר של המשק;
- (ב) באספקה הסדירה של החשמל למשק הישראלי;
- (2) לא ניתן להתגבר על הפגיעה כאמור בפסקה (1) באמצעות שימוש סביר בדלקים אחרים;
- (3) אין בהוראות פרקים ב' ו-ג' כדי להביא לאספקת הצרכים החיוניים למשק.
- (ב) ראה השר, לאחר התייעצות עם מנהל רשות הגז הטבעי ולעניין משק החשמל גם עם מנהל רשות החשמל כי מתקיימים כל התנאים שבתקנת משנה (א) רשאי הוא להורות גם על אופן השימוש במקורות גיבוי נוספים שיעמדו לרשות משק הגז הטבעי על אלה שבתקנת המשנה האמורה.
- (ג) מבלי לגרוע מהאמור בתקנת משנה (ד) הוראת השר לפי תקנה זו תהיה לתקופה שלא תעלה על 5 ימים אולם רשאי השר להאריך את משך ההוראה או לתת הוראות אחרות לפי תקנה זו לתקופות נוספות של עד 5 ימים בכל פעם אם שוכנע כי ממשיכים להתקיים התנאים לפי תקנה זו;
- (ד) החליט השר לפעול לפי תקנה זו יודיע על כך לממשלה בהקדם האפשרי; שוכנע השר כי הוא נדרש להמשיך לפעול לפי תקנה זו לתקופה העולה על 10 ימים, רשאי הוא, בהתייעצות עם השר להגנת הסביבה לעניין השיקולים הסביבתיים, להאריך את תקופת פעילותו מכח תקנה זו ובלבד שקיבל את אישור הממשלה לכך.
9. שמירת תרופות וסעדים שלפי הסכם
- אין באמור בתקנות אלה כדי לגרוע מהתרופות והסעדים הקיימים למי שחתום בהסכם עם ספק הגז שבכשל ולפי ההסכם האמור.
10. שמירת סמכויות הנתונות למדינה
- אין באמור בתקנות אלה כדי לגרוע מהסמכויות הנתונות למדינה, לפי החוק או לפי חוק הנפט, התשי"ב-1952, ובכלל זה לפי הרישיונות או שטרי החזקות שניתנו מכח אותם חוקים.

_____התשע"ז

שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים

(2017____)

(_____חמ)

דברי הסבר

רקע

הגז הטבעי תופס נתח גדל והולך במשק האנרגיה הישראלי, כאשר כבר היום הוא מהווה כ-35% מתמהיל שימושי האנרגיה בישראל. מדובר בנתון גבוה מאד בהשוואה למדינות האיחוד האירופי. נכון להיום מעל ל-60% מהחשמל בישראל מיוצר באמצעות הגז הטבעי ורוב התעשייה הכבדה אף היא צורכת גז טבעי באופן רציף.

לשימוש בגז טבעי יתרונות רבים, בעיקר בפן הכלכלי והסביבתי, אך ישנו גם חסרון - גז טבעי בעייתי לאגירה ונכון להיום הוא מסופק באמצעות צנרת מהים אל החוף, כאשר קיבולת האספקה בצנרת מוגבלת מטבעה. יתרה מכך, פיתוח שדה נוסף והקמת מערכת חיבור נוספת מהשדה לחוף, שכבר יצאו לדרך, יקחו מספר שנים, ומוערכים במיליארדי שקלים.

במידה והביקוש לגז הטבעי בישראל גבוה מיכולת ההספקה, המשק נאלץ להשתמש בדלקים יקרים ומזהמים יותר. ככל שפער זה בין ביקוש להיצע גבוה יותר, מצב זה יכול אף להעמיד את המשק בסכנת חוסר יכולת לספק חשמל ושירותים חיוניים אחרים לצרכנים בישראל.

גם בהיעדר סכנה ממשית לאספקת חשמל סדירה למשק, מצב שבו הביקוש לגז טבעי עולה על ההיצע בצורה משמעותית מחייב קבלת החלטות מורכבות של הקצאת גז בין הצרכנים.

מכאן שככל שהביקוש לגז הטבעי גדל, הפחתת אספקתו מטילה נטל כלכלי ותפעולי משמעותי על הצרכנים וסכנה לתפקוד התקין של המשק. במצבים כאלו על המשק להגיע להקצאה מיטבית של יתרת הגז הטבעי שניתן להשיג.

סעיף 91(א) לחוק משק הגז הטבעי, התשס"ב-2002, מסמיך את שר התשתיות הלאומית, האנרגיה והמים (להלן – השר) באישור הממשלה, להכריז על שעת חירום במשק הגז הטבעי.

סעיף 91(ב) מסמיך את השר בהתייעצות עם שר האוצר ובאישור הממשלה להתקין תקנות שיחולו על הפעלת משק הגז הטבעי בשעת חירום, דרך כלל או לסוגים.

א. תקנות אלו באות להתמודד עם מצבי חירום שונים, בהתאם לשלבים השונים של התפתחות משק הגז הטבעי. בשלב הנוכחי כאשר מרבית הגז הטבעי המסופק למשק הינו משדה תמר, הפחתת האספקה ממאגר זה עשויה להוביל למחסור חמור בגז טבעי למשק וכתוצאה מכך לצורך בהסדרה כיצד לתעל את הגז הקיים.

ב. במצב עתידי, שבו יסופק גז טבעי ממספר שדות מהותיים כגון: כריש-תנין ולויתן, גם אז תקלה מהותית באחד מהמאגרים עשויה להביא למצב של מחסור חמור בגז טבעי במשק ולקיום הצורך המוזכר לעיל בהסדרה של הזרמתו לצרכנים מהותיים.

תקנות אלו יכנסו לתוקף לאחר שהשר יכריז, באישור הממשלה, על מצב חירום במשק הגז הטבעי. ככלל בשלב הראשון של התפתחות המשק, המתואר בסעיף א' לעיל, תוכרז שעת חירום כאשר תתרחש ירידה משמעותית של אספקת הגז מתמר.

בשלב השני של התפתחות המשק, המתואר בסעיף ב' לעיל, תוכרז שעת חירום כאשר תהיה פגיעה מקיפה בכל אחד מהמאגרים, או פגיעה בשיעור גבוה מאספקת הגז הטבעי למשק. עבור כל אחד מהשלבים יסדירו התקנות את הקצאת הגז בצורה שונה.

בשני שלבי התפתחות המשק, במידה ותיווצר סכנה משמעותית לפגיעה באספקת החשמל או לתפקוד הסדיר של המשק, תינתן אפשרות לשר, בהתייעצות עם מנהל רשות הגז הטבעי וגם עם מנהל רשות החשמל לעניין משק החשמל, לחרוג מההקצאה המתוארת בתקנות אלו.

תקנה 1 מסדירה את ההגדרות בהן יעשה שימוש בתקנות אלו.

תקנה 2 קובעת שתקנות אלה יחולו כל עוד קיימת שעת חירום במשק הגז הטבעי מתוקף הכרזה.

תקנה 3 מחלקת את התקנות ל-2 מצבי עולם שונים:

תקנת משנה (א) קובעת כי יחולו פרקים ב' ו-ד' לתקנות, אם ערב כניסתה של ההכרזה על שעת חירום לתוקף מתקיימים שני תנאים מצטברים: (1) 90% לפחות מכלל אספקת הגז הטבעי

למשק מסופקת משדה אחד אשר מערכת ההולכה שלו מחוברת למערכת ההולכה של בעל רישיון ההולכה (להלן – שדה משמעותי); (2) אין מערכת ההולכה שמזרימה גז טבעי משדה אחר פרט לזה שעונה על הקריטריון אשר בסעיף קטן (1).

תקנת משנה (ב) קובעת כי יחולו פרקים ג' ו-ד' לתקנות, אם ערב כניסתה של ההכרזה על שעת חירום לתוקף, אספקת הגז הטבעי למשק מסופקת על ידי לפחות שני שדות, אשר כל אחד מהם מחובר למערכת ההולכה של בעל רישיון ההולכה.

לצורך תקנות אלו, "ספק גז שבכשל" – ספק גז טבעי, שבשל אי יכולתו לספק את כל הגז הטבעי או חלקו משדה מסוים, בין אם בשל תקלה או תחזוקה מתוכננת, ניתנה ההכרזה על שעת החירום.

פרק ב': הפעלת משק גז טבעי בשעת חירום אם קיים שדה משמעותי

פרק זה של התקנות בא להסדיר את אופן התנהלות המשק בשעת חירום במצב הנוכחי של משק הגז הטבעי בישראל, כאשר משק זה נשען על שדה גז בודד שמחובר לחוף (תמר) ומשמש כספק גז טבעי רציף, כאשר הטיפול בגז מתבצע באסדה בודדת; וכן על אספקת גז טבעי נוזלי ("גט"ן") באמצעות אנייה מגוזת מול חוף חדרה – מקור גז בלתי רציף ולרוב יקר יותר מהגז שמסופק בצנרת.

החל משנת 2016, לאורך חודשים שלמים קיבולת האספקה של מאגר תמר מנוצלת במלואה או כמעט במלואה, ובמקביל נצרכות כמויות מהותיות של גז שמקורו בגז טבעי נוזלי מאנייה. במצב זה, תקלה מהותית או תחזוקה מתוכננת של מספר ימים מביאים את המשק למצב של מחסור חמור בגז טבעי. הדבר מחייב התערבות רגולטורית שמטרתה לתעל את הגז הטבעי הנוותר לשימושים היעילים ביותר בשעת חירום.

לצורך תקנות אלו, ניתן להגדיר שלוש קבוצות עיקריות של צרכני הגז הטבעי: (א) צרכנים יצרני חשמל – צרכנים של ספק גז שבכשל שהם יצרני חשמל בגז טבעי בהספק העולה על 45 מגה וואט; (ב) צרכנים שאינם יצרני חשמל – צרכנים של הספק שבכשל שאינם צרכנים יצרני חשמל ושאינם צרכני חלוקה; (ג) צרכני חלוקה – צרכנים שאינם יצרני חשמל והם אחד מאלה: (1) בעל רישיון ספק גז טבעי דחוס לפי חוק הגז (בטיחות ורישוי) התשמ"ט-1989; (2) מי שמקבל שירותי חלוקה של גז טבעי מבעל רישיון חלוקה.

תקנה 4 קובעת כיצד יוקצו כמויות הגז הקיימות (אשר פחתו בשל פגיעה בשדה המשמעותי שמספק גז טבעי למשק), כאשר בשעה כלשהי הביקוש לשעה עולה על כמות הגז הטבעי המרבית שיכול ספק הגז שבכשל לספק מהשדה, על ידי ספק הגז שבכשל ובעל רישיון ההולכה, בין קבוצות הצרכנים הנזכרות לעיל, כמפורט להלן:

ראשית, תתבצע הקצאה לצרכני החלוקה, לפי הכמות המרבית לשעה אותה צרך כל צרכן של גז טבעי בשנים עשר החודשים שקדמו למועד ההכרזה (להלן – הכמות המשוריית), ובלבד שצרכן שקיבל גז לפי פיסקה זו לא יוכל למכור לאחר את הכמות שהוקצתה לו, כמפורט להלן: (1) היה והכמות המרבית אינה עולה על 3,600 MMBTU לשעה, יקבלו צרכני החלוקה גז לפי הכמות שהזמינו; (2) במידה והכמות המרבית עולה על 3,600 MMBTU לשעה, תוקצה כמות הגז כדלקמן: (א) בשלב הראשון יקבלו גז הצרכנים הביתיים לסיפוק צרכי הגז הטבעי שלהם. מנהל רשות הגז הטבעי רשאי לכלול צרכן חלוקה אחר במסגרת הקצאה זו אם השתכנע כי חיוני שאותו צרכן יקבל את מלוא כמות הגז הטבעי הנדרשת לו. דוגמא אפשרית לכך – במקרה בו בית חולים צורך גז טבעי, והוא אינו יכול לספק את צרכיו שלא באמצעות גז טבעי. (ב) בשלב השני תוקצה יתרת הכמות המשוריית ליתר צרכני החלוקה שלא נכללו בשלב הראשון – כל צרכן באופן יחסי לכלל הכמות המבוקשת על ידי צרכני החלוקה שלא נכללו בשלב הראשון.

שנית, לאחר הקצאת הכמות המשוריית, תוקצה יתרת הגז הזמינה בהתאם לשלבים הבאים: (1) יבחן ממוצע הצריכה היומי המצטבר של הצרכנים יצרני החשמל ושל הצרכנים שאינם יצרני חשמל בחודש המקביל בשנה שקדמה לשנה בה מבוצעת הקצאת הגז; (2) כמות הגז הקיימת לחלוקה תוקצה בין שני סוגי הצרכנים המוזכרים בסעיף קטן (1) בהתאמה לחלקם היחסי של סוגי הצרכנים מתוך הסך המתקבל מחיבור ממוצעי הצריכה היומיים שחושבו בסעיף קטן (1); (3) הקצאת הגז לצרכנים שאינם יצרני חשמל לפי תקנה זו תיעשה בהתאם ליחס שבין הקיבולת השעתית השמורה להם לפי הסכם ההולכה שחתמו עם בעל רישיון ההולכה לבין כלל הקיבולת השעתית השמורה לסוג הצרכנים האמור לפי הסכמי ההולכה שחתמו עם בעל רישיון ההולכה.

בשעת חירום, האספקה לצרכני החלוקה תתקיים ככל הניתן ללא הפרעה, וזאת מן הסיבות הבאות: (1) רשתות החלוקה נמצאות בשלבי פיתוח ראשוניים; (2) צרכנים פוטנציאליים אינם חותמים על הסכמים מול בעלי התשתית וקבלני ההסבה עקב החשש להיעדר גז טבעי, דבר אשר

דוחה את כניסת הגז הטבעי לאזורי התעשייה ואת פריסת רשת החלוקה; (3) יכולתם של צרכני רשת החלוקה לעבור לדלק חלופי באופן מיידי היא מוגבלת; (4) צרכנים פוטנציאליים של רשת החלוקה נמצאים במצב של סיכון כלכלי גדול בהרבה מיצרני חשמל גדולים ותעשייה גדולה ולראיה צמצום משמעותי בתעשייה הישראלית המסורתית שהעסיקה אלפי עובדים בעיקר באזורי הפריפריה; (5) צריכתם המצרפית של צרכני החלוקה בשנים הקרובות היא מינימאלית בהשוואה לצריכה של מגזרים אחרים – בשנת 2016 צריכתם המצרפית של צרכני רשת החלוקה והצרכנים שמקבלים גז טבעי באמצעות מתקני גז טבעי דחוס עמדה על כ-1.3% מסך צריכת הגז הטבעי בישראל, דהיינו ההחרגה תפגע באופן שולי ביתר צרכני הגז הטבעי ומאידך תהווה כלי חשוב במימוש מדיניות הממשלה לקידום רשתות החלוקה בישראל.

לאחר שתובטח כמות זו לצרכני החלוקה, יתרת כמות הגז תחולק ליתר הצרכנים במשק באופן יחסי לצריכתם, באופן המפורט לעיל.

כיום הגז הטבעי שמקורו בגז טבעי נוזלי מהווה מקור אנרגיה נוסף של חברת החשמל. לפי **תקנה 5** כאשר הגז הטבעי אינו מספק את הביקושים בשעת חירום, תחויב חברת החשמל להציע את הגז הטבעי הנוזלי לצרכני חלוקה ולצרכנים שאינם יצרני חשמל, בכפוף לאמור להלן – (1) חברת החשמל לא תמכור את כמות הגז הגט"ן החזויה הנדרשת לה לייצור חשמל לתקופה של עשרה ימים החל מההכרזה או שלושה ימים, אם סבר מנהל רשות הגז הטבעי, אחרי שהתייעץ על כך עם הממונה על ענייני הנפט, כי הצורך בגז"ן בשעת החירום לא יעלה על שלושה ימים, והודיע על כך לחברת החשמל; (2) כמות זו תיקבע לאחר חישוב יכולת ייצור החשמל באמצעות גז טבעי שאינו גט"ן או באמצעות תחנות ייצור חשמל פחמיות ואנרגיות מתחדשות, בהתחשב בניצולן המירבי של יכולות אלו; (3) חברת החשמל תדווח למנהל רשות הגז הטבעי על כמות הגז"ן הקיימת מיד לאחר ההכרזה ועל הכמות אשר תוצע למכירה לפי תקנה זו לאחר ביצוע החישובים לעיל. הדיווח הראשון יעשה מיד לאחר ההכרזה וחובת הדיווח תחזור על עצמה באופן יומי לאורך כל תקופת שעת החירום שבהכרזה, וזאת על מנת שתתאפשר מכירה של גז"ן ביום העוקב לדיווח. (4) המחיר בו תמכור חברת החשמל את הגז"ן לא יעלה על המחיר בו רכשה חברת החשמל את הגז"ן בתוספת של עד 10%.

במידה וכמות הגז הטבעי הנוזלי שהוצעה למכירה לפי תקנה זו אינה מספיקה לצרכנים המעוניינים לרכוש גז"ן, תמכור חברת החשמל את הכמות העומדת למכירה באופן יחסי בין הכמות אשר הצרכנים מעוניינים לקנות לבין הכמות העומדת למכירה. צרכן אשר רכש גז"ן לפי תקנה 5 לא יוכל למכור לצרכן אחר את הכמות שרכש או חלק ממנה.

פרק ג': הפעלת משק גז טבעי בשעת חירום אם קיימים שני שדות לפחות

פרק זה בא להסדיר את אופן התנהלות המשק בשעת חירום במצב שבו לישראל שני ספקי גז רציפים לפחות ואין מחסור שוטף בגז טבעי, ואולם הפחתת כמות הגז הטבעי המוזרמת למשק ע"י אחד הספקים בעקבות תקלה מהותית או תחזוקה מתוכננת מביאה את המשק למצב של מחסור חמור בגז טבעי עד כדי הכרזת השר על שעת חירום.

תקנה 6 קובעת שבמצב חירום מסוג זה, כל אחד מספקי הגז הטבעי יחויב להציע למכירה את הגז העודף ליום שקיים אצלו לספק הגז שבכשל; מחיר הגז המוצע למכירה לפי תקנה זו יקבע בהסכמה בין הספק המוכר לספק הגז שבכשל. במידה ולא יגיעו להסכמה על המחיר כאמור, מחיר הגז המוצע למכירה לפי תקנה זו יהיה בהתאם לממוצע המחירים במשק של כל הצרכנים מכל השדות, אשר יפורסם באתר האינטרנט של רשות הגז הטבעי מעת לעת.

ככל שכמות הגז העודף תספיק בכדי לענות לביקושים של כלל הצרכנים של ספק הגז שבכשל, יבחר ספק הגז שבכשל עם מי מיתר ספקי הגז להתקשר, כאשר הוא יכול להתקשר גם עם יותר מאחד מהם, ובאילו כמותות, והכל על בסיס משא ומתן ביניהם.

תקנה 7 ממשיכה וקובעת, שאם בשעה כלשהי הביקוש לשעה עולה על הכמות המרבית שיכול ספק הגז שבכשל לספק מהשדה שבגללו ניתנה ההכרזה, תתבצע הקצאה יחסית על ידי ספק הגז שבכשל ובעל רישיון ההולכה של הגז העודף אשר נרכש לפי תקנה 6 בין הצרכנים במשק הישראלי בלבד. לא נענו כלל הביקושים של ספק הגז שבכשל באמצעות הגז העודף, תוקצה כמות הגז העודף המיועדת להקצאה כמפורט להלן:

ראשית, את הכמות הגז שביכולתו של ספק הגז שבכשל לספק, הוא רשאי לחלק בין צרכני כראות עיניו.

שנית, תתבצע הקצאה לצרכני החלוקה, לפי הכמות המרבית לשעה אותה צרך כל צרכן של גז טבעי בשנים עשר החודשים שקדמו למועד ההכרזה (להלן בתקנה זו - הכמות המשוריינת), ובלבד שצרכן שקיבל הקצאה לפי פסקה זו לא יוכל למכור לאחר את הכמות שהוקצתה לו,

כמפורט להלן: (1) היה והכמות המרבית אינה עולה על 3,600 MMBTU לשעה פחות הכמות המסופקת לצרכני החלוקה על ידי ספקי הגז שאינם בכשל, יקבלו צרכני החלוקה הקצאה לפי הכמות שהזמינו; (2) במידה והכמות המרבית עולה על 3,600 MMBTU לשעה פחות הכמות המסופקת לצרכני החלוקה על ידי ספקי הגז שאינם בכשל, תוקצה כמות של 3,600 MMBTU לשעה פחות הכמות המסופקת לצרכני החלוקה על ידי ספקי הגז שאינם בכשל, באופן הבא: (א) בשלב הראשון תוקצה הכמות הנדרשת לצרכנים הביתיים לסיפוק צרכי הגז הטבעי שלהם. מנהל רשות הגז הטבעי רשאי לכלול צרכן חלוקה אחר במסגרת הקצאה זו ובלבד שהשתכנע כי חיוני שאותו צרכן יקבל את מלוא כמות הגז הטבעי הנדרשת לו. (ב) בשלב השני תוקצה יתרת הכמות המשוריינת ליתר צרכני החלוקה שלא נכללו בשלב הראשון – כל צרכן באופן יחסי לכלל הכמות המבוקשת על ידי צרכני החלוקה שלא נכללו בשלב הראשון.

שלישית, לאחר הקצאת הכמות המשוריינת, תוקצה כמות הגז העודף ליום שנוותרה לאספקה בהתאם לשלבים הבאים: (1) יבחן ממוצע הצריכה היומי המצטבר של הצרכנים יצרני החשמל ושל הצרכנים שאינם יצרני חשמל בחודש המקביל בשנה שקדמה לשנה בה מבוצעת הקצאת הגז; (2) כמות הגז הקיימת תוקצה ותחולק בין שני סוגי הצרכנים המוזכרים בסעיף קטן (1) בהתאמה לחלקם היחסי של סוגי הצרכנים לאחר חיבור ממוצעי הצריכה היומיים שחושבו בסעיף קטן (1); (3) ככל שביכולתו של ספק הגז שבכשל לספק גז מהשדה לצרכנים, תחולק כמות הגז העודף ליום שנוותרה לאספקה בהתאם לחלקם היחסי של סוגי הצרכנים לאחר חיבור ממוצעי הצריכה היומיים המצטברים, בניכוי הכמות שסופקה על ידי ספק הגז שבכשל מהשדה; (4) הקצאת הגז לצרכנים שאינם יצרני חשמל לפי תקנה זו תיעשה בהתאם ליחס שבין הקיבולת השעתית השמורה להם לפי הסכם ההולכה שחתמו עם בעל רישיון ההולכה לבין כלל הקיבולת השעתית השמורה לסוג הצרכנים האמור לפי הסכמי ההולכה שחתמו עם בעל רישיון ההולכה, בניכוי הכמות שסופקה על ידי ספק הגז שבכשל מהשדה, אם סופקה.

יודגש כי צרכניהם של ספקי הגז שלא ארע בהם כשל לא יושפעו ממצב החירום ואספקת הגז הרציפה אליהם לא תיפגע.

פרק ד': הוראות כלליות

תקנה 8 מסדירה מצב מיוחד שבו, על אף האמור בפרקים ב' ו-ג', עקב הפחתת ההזרמה משדה גז אחד או יותר ראה השר, לאחר שהתייעץ עם מנהל רשות הגז הטבעי, ולעניין משק החשמל גם עם מנהל רשות החשמל, כי מתקיימים כל התנאים הבאים: (1) המחסור בגז טבעי פוגע באופן ממושך או נרחב באחד או יותר מאלו: (א) בתפקוד הסדיר של המשק; (ב) באספקה הסדירה של החשמל למשק הישראלי. (2) לא ניתן להתגבר על הפגיעה כאמור בסעיף קטן (1) באמצעות שימוש בדלקים אחרים; (3) הוראות אשר בפרקים ב' ו-ג' (לפי העניין) אינן מספיקות כדי להביא לאספקת הצרכים החיוניים למשק. במצב חריג זה, רשאי השר להורות על חריגה מן ההקצאה של הגז הטבעי כפי שנקבעה בפרקים ב' ו-ג' לעיל, לרבות לעניין הקצאת גז טבעי שמקורו בגז טבעי נזיל, ובלבד שהחריגה לא תעלה על הנדרש לצורך מתן מענה למצבים המפורטים בתנאים האמורים, ובתנאי שהצרכנים הביתיים יקבלו את מלוא הגז הטבעי הנדרש להם.

בהתקיים התנאים המנויים לעיל בדבר האפשרות לעשות שימוש בתקנה, לאחר שהתייעץ על כך עם מנהל רשות הגז הטבעי, ולעניין משק החשמל גם עם מנהל רשות החשמל, רשאי השר גם להסדיר את אופן השימוש בכלי גיבוי אחרים אשר יעמדו לרשות משק הגז הטבעי, דוגמת אחסון גז טבעי על צורותיו השונות.

ככל ופעל השר לפי תקנה זו, יודיע על כך לממשלה בהקדם האפשרי. היה והשר מעוניינים להמשיך לפעול לפי תקנה זו לתקופה העולה על 10 ימים – יקבל את אישורה של הממשלה לכך, לאחר שהתייעץ עם השר להגנת הסביבה לעניין השיקולים הסביבתיים.

בכל מקרה הוראות השר לפי תקנה זו יהיו לתקופה שלא תעלה על 5 ימים, אולם הוא רשאי להאריך את משך ההוראה או לתת הוראות אחרות על פיה לתקופות נוספות של עד 5 ימים בכל פעם אם שוכנע כי ממשיכים להתקיים התנאים לפי תקנה זו.

יודגש, שאין המדובר בעניין כלכלי, אלא בפגיעה של ממש בתפקוד הסדיר של המשק או במקרה של חוסר יכולת של יצרני החשמל לספק את כמות החשמל המינימלית ההכרחית לצרכי המשק. על כן, במצבי קיצון מעין אלה, ניתנת הסמכות לשר לנתב לפי צורך השעה את הקצאת הגז הטבעי למשק.

תקנה 9 הינה הוראת שמירת תרופות וסעדים לפיה ההסכמים עליהם חתם ספק הגז שבכשל מול הצרכנים ממשיכים לעמוד בתוקפם בשעת החירום וכי ספק הגז שבכשל אינו פטור מחובותיו

לפי הסכמים אלו רק בשל העובדה שמדובר בשעת חירום ושתקנות אלו נכנסו לתוקפן. לצרכן ימשיכו לעמוד כל התרופות והסעדים מן ההסכם.

תקנה 10 קובעת כי כניסת תקנות אלה לתוקף אינה גורעת מהסמכויות הנתונות למדינה, לפי החוק או לפי חוק הנפט, התשי"ב-1952, ובכלל זה לפי הרישיונות או שטרי החזקות שניתנו מכח אותם חוקים.

_____התשע"ז

שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים

(____2017)

(חמ _____)

מדינת ישראל

משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים

חוקת דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות תשרים

נושא הצעת החלטה:

עידוד מאגרים קטנים ובינוניים וחכרזה על שעת חירום במשק חגו הטבעי.

תמצית ההצעה בהתייחס לחיבטיה המשפטיים:

בהמשך להחלטות קודמות של הממשלה, עניינה של ההצעה בצעדים נוספים לפיתוח משק חגו הטבעי ובין היתר, בקשר עם פיתוח מאגרים קטנים ובינוניים, פיתוח תשתיות, אישור תקנות לפעולה בשעת חירום במשק חגו הטבעי, תגדלת הביקושים לגז טבעי, ויצירת "מלאי תכנוני" במשק החשמל.

קשיים משפטיים ככל שישנם דרכי פתרון

חקצאת גז במשק בשעת חירום ותקנות

סעיף 91א) לחוק משק חגו הטבעי, התשס"ב – 2002 (להלן – חוק משק חגו הטבעי), קובע כי שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים (להלן – השר), רשאי, באישור הממשלה, להכריז על שעת חירום במשק חגו הטבעי, לתקופה מוגבלת. סעיף 91ב) לחוק משק חגו הטבעי קובע כי השר מתויעצות עם שר האוצר ובאישור הממשלה, רשאי לקבוע הוראות שיחולו על הפעלת משק חגו הטבעי בשעת חירום, דרך כל או לסוגים. התייעצות כאמור תקויים עם הממונה על התקציבים במשרד האוצר, אליו אצל שר האוצר את סמכויותיו על פי סעיף זה.

מוצע לפרט מקרים בהם יפנה השר לקבל אישור הממשלה להכרזה על שעת חירום, וכן לאשר את טיוטת תקנות משק חגו הטבעי (ניהול משק חגו הטבעי בעת שעת חירום), התשע"ז-2017, חמצורפת להחלטה. התקנות יחולו כאשר תוכרז שעת חירום.

סעיף 68 לחוק משק חגו הטבעי, תשס"ב – 2002, קובע כי השר רשאי לקבוע הוראות בדבר חובתו של עוסק ביבוא, במכר או בשיווק של גז טבעי, למסור למנהל כל מידע חמצוי ברשותו בנוגע לפעילותו בתחום חגו הטבעי, והדרוש למילוי תפקידי הרשות לפי חוק זה או לקידום מטרותיו של החוק.

מוצע לחטיל על השר לקבוע תקנות לפי הסעיף האמור, בעניין החובה למסור דיווחים למנהל רשות הגז הטבעי על הסכמים, ובכלל זה על הסכמי גיבוי במשק הגז הטבעי מכל סוג, ככל שיעשו, וכן לרשום את הודעת רשות ההגבלים העסקיים, כי ככל שיעשו הסכמי גיבוי הם יהיו כפופים לחוק ההגבלים העסקיים, התשס"ח - 1988.

תכנון תחנות מבוטלות גז טבעי ואנרגיה מתחדשת ליצירת מלאי תוכניות למשק החשמל
בהתאם לסעיף 76(ג) לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965, רשאית הממשלה להסמך גוף שאינו מנוי ברשימת הגופים המופיעה בסעיף, להכין תכנית לתשתית לאומית ולהגיש לועדה לתשתיות לאומיות. מוצע לקבוע תנאים וקריטריונים להסמכה כאמור, מכיל לגרוע מתצורך בהסמכה פרטית. עוד מוצע להסמך גופים מסויימים אשר הגישו בקשה קודם להחלטת הממשלה בהתאם לפניה שנעשתה, כתנאים המופיעים בהצעה. תנאי להסמכה הוא הצהרה והותחייבות של מבקש ההסמכה, כי ידוע לו שההסמכה אינה מהווה התחייבות שלטונית כלשהי לקבלת רישיון, אישור או היתר, לפי חוק משק החשמל, התשנ"ו-1996 או לפי חוק התכנון והבניה, התשכ"ה - 1965.

השתתפות המדינה בבניית תשתיות הולכה וטיפול בגז
חברת נתיבי הגז לישראל בע"מ (נת"ג) הינה חברה ממשלתית בעלת רישיון להקמה ולהפעלה של מערכת הולכת גז טבעי, מוצע לפעול לעדכון נספח אי לרישיון לשם הקמת והפעלה של מקטע נוסף בידי נת"ג, בתנאים המפורטים בהחלטה ובדברי ההסבר. התקשרות להקמת המקטע באמצעות בעל החזקה, ככל שתעשה, תהיה בכפוף לכל דין. השקעת כספים בנת"ג טעונה אישור ועדת הכספים של הכנסת, לפי סעיף 10 לחוק החברות הממשלתיות, התשס"ה - 1975.

כפי שהוכרז בדברי ההסבר, שר האוצר מנע מטיפול בנושא זה, ולכן לצורך יישום סמכות שר האוצר כמפורט בסעיף זה, יהיה צורך להעביר את סמכותו לשר אחר.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שתצעת ההחלטה נוגעת להם:

רצ"ב חוות דעת היועץ המשפטי של רשות ההגבלים העסקיים.

עמדת היועץ המשפטי (בפועל) של משרד האוצר, כי בכפוף לכל האמור, אין מניעה משפטית.

עמדת היועצים המשפטיים של רשות החשמל, רשות החברות הממשלתיות, משרד התחבורה, מינהל התכנון, כי אין מניעה משפטית.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

אין מניעה משפטית.

היועצת המשפטית

דרורה ליפשיץ

חתימה

תפקיד

שם

רשות ההגבלים העסקיים המחלקה המשפטית

ב' בגין תשע"ז
29 במרץ 2017

חוקת דעת משפטית נלווית להצעת החלטה

נושא הצעת החלטה: עידוד מאגרים קטנים ובינוניים והכרזה על שעת תירום במשק חגו הטבעי

תמצית הצעת החלטה בהתייחס לחיבטיה המשפטיות:

הצעת החלטה מבקשת לעודד מאגרים גז טבעי קטנים ובינוניים ולהכריז על שעת תירום במשק חגו הטבעי במקרים המפורטים בהצעת החלטה. מרבית הנדרשות הנדרשות מצויות בגדר סמכויות משרד התשתיות הלאומיות, האגריה והמים ועל כן, הוא מתבקש לבחון את הפעלתן.

בהצעת החלטה מוצע לחטיל על השר להתקין תקנות לפי סעיף 68 לחוק משק חגו הטבעי בעניין החובה למסור דיווחים על הסכמים ובכלל זה על הסכמי גיבוי במשק חגו הטבעי מכל סוג, ככל שיעשו, למנהל רשות חגו הטבעי. בהתאם לכך, בסעיף 5 להצעת החלטה נרשמה הודעת רשות ההגבלים העסקיים כי בכל שיעשו הסכמי גיבוי כפי שמפורט בסעיף 3, הסכמים אלו יהיו כפופים לחוק ההגבלים העסקיים.

כמו כן, בהתאם לסעיף 29 לחוראות חוק ההגבלים העסקיים, הוגשה ב-1988 תל איסור על בעל מונופולין לצל את מעמדו לרעה באופן שעלול לפגוע בתחרות או בציבור. השותפות בתמר הוכרו ביום 13.11.2012, ביחד ולחוד, כבעלות מונופולין באספקת גז טבעי שלא עבר תהליך הנזלה בישראל (החלטת הממונה בדבר קיום מונופולין: דלק קידוחים שותפות מוגבלת יחד עם אבגר חיפשי גז ופט שותפות מוגבלת, Noble Energy Mediterranean, ישראל מקו נגב 2 שותפות מוגבלת ודור חיפשי גז שותפות מוגבלת (13.11.2012) הגבלים עסקיים 500249).

בהתאם לכך, בסעיף 6 להצעת החלטה נרשמה הודעת רשות ההגבלים העסקיים כי חל איסור על חשופות בשדה תמר, ביחד ולחוד, לחפלות לרעה צרכנים שניחלו או מנחלים משא ומתן עם שדה כריש-תנן או התקשרו עמו לעומת צרכנים שלא פעלו כאמור או שניחלו או מנחלים משא ומתן עם מאגר ליוותין או התקשרו עמו, וכן בכל הקשור לחסכמי גיבוי מכל סוג במשק חגו הטבעי.

קשיים משפטיים, ככל שימסו, ודרכי פתרון:

עמדת היתף המשפטי של רשות ההגבלים העסקיים היא כי אין מניעה משפטית לאישור האמור בסעיפים 5 ו-6 להצעה.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שתצעת ההחלטה נוגעת להם:

יש לקבל במסגרת עמדת היועצת המשפטית למשרד התשתיות הלאומיות, האגריה והמים ביחס לחיבטיים חסכמים לפעולות המוטלות על משרד זה.

אורי שוורץ, עו"ד

היועץ המשפטי
רשות ההגבלים העסקיים